

УДК 721.012.8

ОСОБЛИВОСТІ ДИЗАЙНУ ПАЛАТ ПІСЛЯПОЛОГОВОГО ПЕРЕБУВАННЯ СУЧАСНИХ ПОЛОГОВИХ БУДИНКІВ

САФРОНОВА Олена, АНТОНЕНКО Ігор,
ШАПОШНИКОВА Даріна, МАНАХ Катерина,
ТЕСЕНЧУК Світлана

Київський національний університет технологій і дизайну, Україна
safronova.oo@knutd.com.ua

На основі аналізу наукових джерел, досвіду дизайну сучасних відділень і палат післяпологового перебування визначені основні принципи дизайну такого простору. Показано, що створення фізичного і психологічного комфорту, атмосфери, що сприяє обживанню пацієнтом лікарняного простору, є метою його дизайну.

***Ключові слова:** внутрішнє післяпологове середовище, обживання простору, доступність простору, дизайн післяпологового відділення.*

ВСТУП

Протягом кінця ХХ століття і до нашого часу значно змінились уявлення щодо топологічних особливостей середовищних об'єктів, в тому числі медичних закладів. В першу чергу це стосується пологових будинків, де зміни в організації післяпологового періоду у житті жінки і її дитини затверджені, наприклад, у діючих інструкціях щодо спільного перебування матері і дитини в пологовому будинку (відділенні) наказом Міністерства охорони здоров'я від 05.01.1996 N 4, а також ДБН В.2.2-10:2016 «ЗАКЛАДИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я».

Наразі інтер'єри більшості післяпологових відділень міських пологових будинків реконструйовані і обладнані додатково різними типами палат (при спільному перебуванні матері та новонародженого їх розміщують в палатах на одне-три ліжка). Зазначимо, що розроблені інструкції стосуються предметного наповнення палат і не містять рекомендацій щодо їх дизайну.

У науковій літературі в основному розглядаються різні аспекти психологічного стану жінки у цей період, а впливу навколишнього середовища на такий стан, рекомендаціям щодо дизайну простору лікарні, приділено недостатньо уваги. Серед останніх робіт, що стосуються теми, можна виділити роботу Л.Ю. Байди та О.Л. Іванова [1], де надані рекомендації стосовно створення універсального дизайну медичних закладів. Безпосередньо тематика впливу факторів лікарняного середовища на психологічний стан пацієнтів і їх одужання розглянуті в роботі [2]. В той же час існує багатий зарубіжний досвід проєктування таких закладів, а також приватних лікарень м. Києва.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою даної роботи є виявлення основних принципів дизайну у формуванні внутрішнього післяпологового середовища, що направлені на створення фізіологічно та психологічно комфортних умов перебування жінок у післяпологовий період.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Головним завданням будь-якого пологового закладу є в першу чергу поліпшення і підтримка здоров'я матері. До 70-х років ХХ сторіччя в СРСР післяпологові палати представляли собою приміщення з 10–12 ліжками. З 1970 р. почався перехід на «мало місцеві» палати, з кількістю 3–4 ліжок. А з 1975 р. з'явилися перші індивідуальні палати. Новонароджена дитина до виписки з пологового будинку знаходилась в дитячій кімнаті. Післяпологові палати із спільним перебуванням породіллі та дитини почали впроваджуватись з кінця 70-х років. До 2014 року фактично всі післяпологові відділення України реконструювалися у відповідності до вимог та інструкції ВОЗ [3], де, як було вказано вище, прописана лише практична частина планування таких палат. Наразі майже всі пологові будинки припускають післяпологові палати наступних типів: загального (знаходяться 2 породіллі), індивідуального (одна породілля) та сімейного типу. Кожна палата налічує умивальник, санвузол і душову. Останні можуть бути спільним, проте сучасні загальні і приватні клініки в основному налічують в палаті окрім спеціальних меблів ще і власний санвузол з душовою. Їх наявність в палаті покращує комфорт матері з точки зору конфіденційності. Особливістю спільного перебування матері і немовля є активна участь породіллі в догляді за новонародженим. При такому режимі є можливість навчити матір навичкам правильного виходжування та догляду за дитиною. Безперечно медична допомога, є основою для жінок в післяпологовому відділенні. Проте важливу роль у покращенні стану здоров'я і його підтримці у післяпологовий період відіграє фізичний і психологічний комфорт породіллі, що багато в чому залежить від дизайну закладу. Серед основних принципів забезпечення фізіологічного комфорту поряд з підтримкою фізичних параметрів простору, наявністю сучасного медичного обладнання, меблів і засобів освітлення, використанням екологічно чистих матеріалів, слід виділити доступність простору. Забезпечення доступності простору в медичному закладі допомагає уникнути і зменшити занепокоєння та стрес пацієнтів і відвідувачів. Широкі двірні отвори і коридори не тільки сприяють мобільності та доступності для всіх користувачів, але також створюють підвищену циркуляцію повітря, що мінімізує втому медичних працівників. Плаский вхід, пониження стійки в реєстратурі, доступні для всіх виходи евакуації, сприяють створенню доступного, зручного, безпечного середовища.

Що стосується психологічного комфорту, то за результатами ряду досліджень, в тому числі з медичної психології [2], важливим є дизайн закладу, направлений на створення атмосфери домашнього затишку або навіть курорту. Відтак декорування інтер'єру, наявність додаткового простору для тимчасового перебування дітей, різноманітність дизайну предметного

середовища, стають обов'язковими умовами створення комфортного післяпологового середовища.

Розглянемо сучасний дизайн на прикладі КНП «Київський міський пологовий будинок №1» [4]. Палати закладу оснащені всім сучасним обладнанням для породіллі: фітнес-м'ячами, зручними кріслами-трансформерами. Окрім цього кожна післяпологова палата має санвузол і душову. Налічуються умови для комфортного адаптування малюка. Дизайн палат різноманітний. Стіни мають колір від прохолодних білувато-блакитних до теплих світло помаранчевих відтінків. Розташування мебелів, різноманітність палітри роблять кожную палату неповторною і в той же час створюють атмосферу індивідуальності, домашнього уюта, що сприяє обживанню простору. В лікарняному середовищі обживання простору є захисним механізмом, який покликаний знеболити негативні емоції і, в першу чергу, страх, що з'являється в результаті вимушеного знаходження людини в незвичному, незнайомому середовищі. Таким чином, раніше нове для людини лікарняне середовище в результаті його обживання стає наближеним до звичного, домашнього, більш комфортного. Об'єктивні дії, пов'язані з наповненням навколишнього середовища особистими речами, мають символічний зміст для пацієнта [2].

Рис. 1. Інтер'єр однієї з кімнат чотириповерхової вілли в муніципалітеті Чунцин на південному заході Китаю

Атмосферу курорту в післяпологовий період можна спостерігати у розкішному центрі післяпологового догляду на південному заході Китаю. Основна ідея, положена у дизайн закладу – матері повинні насолоджуватися

місяцем абсолютного відпочинку після пологів. Чотириповерхова вілла в муніципалітеті Чунцин була перебудована в розкішний післяпологовий центр з чотирма люксами для жінок у затишній обстановці, спрямованій на одужання після пологів, завдяки спокійному і водночас вишуканому навколишньому оточенню. Зручність патат включає туалети з підігрівом і навіть джакузі. Такі умови були створені у відповідності з результатами емпіричного дослідження, направлено на визначення умов середовища, що сприяє забезпеченню душевної рівноваги, відчуттю захищеності і комфорту.

ВИСНОВКИ

Сучасні клініки передбачають повне устаткування пологових відділень, різноманітність дизайну післяпологових палат. На основі аналізу наукових робіт та досвіду проектування визначено основні принципи дизайну відділень післяпологового перебування у сучасних пологових будинках, що сприяють створенню психологічного і фізіологічного комфорту породіллі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Байда Л. Ю., Іванова О. Л. Універсальний дизайн в медичних закладах: метод. посіб. Київ, 2006. 60 с.
2. Агаларова К. Н. Субъективные параметры оценки больничной среды и их влияние на психологическое благополучие пациентов. *Клиническая и специальная психология*. 2015. Том 4. № 2. С. 84–97.
3. Про організацію та забезпечення медичної допомоги новонародженим в Україні: Закон України № 4 від 05.01.1996.
4. КНП "Київський міський пологовий будинок №1" Акушерське відділення
URL: https://kmpb1.com.ua/events/dep_obstetrics/

SAFRONOVA O., SHAPOSHNIKOVA D., ANTONENKO I., MANACH K., TESENCHUK S.

FEATURES OF THE DESIGN OF THE INTERNAL POSTPARTUM SPACE

Based on the analysis of scientific sources, the experience of design of modern departments and wards of postpartum stay, the basic principles of design of such a space are determined. It is shown that the creation of physical and psychological comfort, the atmosphere that contributes to the patient's living in the hospital space, is the purpose of its design.

Key words: *internal postpartum environment, living space, availability of space, design of postpartum department.*